

PLA D'ACOLLIDA

INTRODUCCIÓ GENERAL

El Pla d'acollida de l'escola és un document que marca el tarannà de l'escola Mestre Morera. Durant els anys que s'ha pensat, contrastat amb la pràctica i s'ha elaborat, l'escola ha viscut diverses etapes i per tant aquest Pla també ha anat evolucionant. Per exemple en aquest moment no tenim aula d'acollida. Però l'acollida, la cura i l'atenció que es treballa per oferir és la mateixa.

A més a més de tenir en compte l'alumnat i a les seves famílies, també es té en compte als mestres. L'escola cada curs dedica molta atenció, temps... a donar acollida a molts mestres, alumnat de diferents cursos (també comptem amb molta matrícula nova), i a les respectives famílies. Aquesta situació ocasiona un desgast real o de desviació de dedicació. Aquest repte fa més lentes les dinàmiques a favor de la cohesió imprescindible de l'escola.

PLA D'ACOLLIDA AL PROFESSORAT

També s'ha posat en pràctica l'acolliment que es fa al professorat que ve a treballar. Aquest fet és una característica de molta transcendència durant aquests anys, perquè hi ha una gran mobilitat de professionals a l'escola; fet que ens situa en un repte importantíssim dedicant moltes energies a ajudar a adaptar el sector de nous companys a la dinàmica pròpia que es va engruixint amb el bagatge de l'experiència.

Per la gran complexitat de la realitat de la nostra escola, hi arriben mestres sense haver triat la nostra escola en els primers llocs i que els costa d'adaptar-s'hi. L'acollida, aleshores, a vegades és difícil perquè hi ha un desajustament entre les seves expectatives professionals i l'exigència de la realitat. Aleshores el paper de l'acompanyament és molt rellevant, se li designa algun company de referència i se li encomanen responsabilitats que, en la mesura que es pugui, siguin del seu abast i competències.

Durant el primer curs, cada dia serà "el primer dia de" (primera castanyada, primer...). S'activa l'esforç de mantenir l'atenció i l'ajuda en l'adaptació en el transcurs de l'any, però amb la consigna que necessàriament és una atenció recíproca d'ambdues parts: els que s'adapten i els que acullen. I és positiu quan progressivament el treball cooperatiu flueix amb més autonomia i iniciativa per part del professorat (o professionals) nouvinguts.

L'experiència ens diu que és un repte molt determinant del desenvolupament de l'escola, del bon funcionament de les tutories, com dels processos de l'alumnat. Però tenim menys recursos i possibilitats resolutives amb els mestres que amb l'alumnat i amb les famílies.

Pels mestres també necessitem un acompanyament professional que seria de molt ajut per aquests. Que poguessin trobar suport per aquelles dificultats que són degudes a múltiples causes que es problematitzen en posar-se en joc amb la complexitat de l'escola.

Per aquesta necessitat buscarem ajuda a la xarxa d'entorn de l'escola.

ALUMNAT

L'arribada d'un/a alumne/a nou/nova a l'escola sempre comporta tot un seguit d'expectatives, tant per ell/a com pel grup que l'ha d'acollir.

És molt diferent que arribi en començar el curs escolar, que si ho fa un cop ja iniciat.

Quan l'arribada passa per l'època de matriculació ordinària i comença al setembre, com tots els seus companys/es, aparentment podem pensar que la seva integració serà més fàcil perquè comença de "zero" com tothom. Sobretot per l'organització de l'escola suposa menys trasbals. Li presentem els nous mestres, el curs, els companys i companyes, els llibres... Les rutines d'aquesta època del curs ja propicien tota aquesta benvinguda.

Si l'arribada és fora d'aquestes dates, per nosaltres, les mestres i els mestres, per l'organització de l'escola, significa un enrenou: valorar en quin curs cal matricular-lo, adscripció al grup, posar-lo al dia del propi funcionament del centre, encabir-lo en grups de reforç si cal, etc.

Però, pels nens i les nenes, tan si arriben al setembre sigui com si ho fan un cop iniciat el curs, suposa l'adaptació a tot un seguit de noves situacions que se li presenten: conèixer l'escola, l'edifici com a tal, el funcionament, les dinàmiques, els costums, les normes, els nous companys i companyes, les noves mestres...

Sabem que l'arribada a una nova escola significa unes pèrdues en la seva vida personal, que és una barreja de sentiments oposats. Per una banda la il·lusió del que és nou, la curiositat, conèixer nous espais i persones... però també el dol, la pena d'allò que es perd, de les persones que estimem i que ens estimen i no tornarem a veure en molt de temps, o potser mai més.

Aquests nens i nenes arriben plens de la seva història, d'unes vivències que els han format, d'experiències que tan sols ells coneixen, i nosaltres els acollim i ens obrim a poder aprendre del seu bagatge.

Encaixar viure en un marc nou, que molt segurament aquests nens i nenes no han triat, i en el cas que creuen que sí, no són prou capaços de valorar què significa ni de preveure les conseqüències d'aquest canvi.

Aquests sentiments oposats que viurà, els daltabaixos emocionals, molt probablement provocaran una sèrie de situacions i accions per part d'aquest nen o nena que sovint ni ell/a mateix/a podrà entendre. Són actes que sovint són fruit de la poca assertivitat, de la pobresa d'experiències i recursos per entomar experiències noves. Sentirà tristesa, pors i inseguretats, ràbia, apatia, soledat, o es refugiarà en l'aïllament... i potser formarà part de baralles i discussions i no arribarà a saber-ne el per què.

ACOLLIDA ATENTA

És per tot això que davant de l'arribada d'un alumne/a nouvingut/da, sigui quin sigui el seu moment del curs de l'arribada, cal preveure com farem aquesta acollida inicial, ja sigui per un canvi de barri, o de ciutat, o de país, de llengua i sobretot quan la llengua és d'origen no romànic. ¿Com acollirem tots aquests sentiments i emocions que sovint faran del nen o nena una "personeta" molt vulnerable? Crearem espais on pugui reconèixer i comprendre tot això que li ha tocat viure i sobretot compartirà aquestes vivències i emocions amb d'altres nens i nenes que viuen el mateix i descobrirà que no està sol/a. Alguns ja hauran fet molt de camí i mostraran l'estabilitat del procés, i així servirà de fita, de referent enmig de la desorientació.

ORIENTACIONS

Les orientacions per aquesta acollida es fonamenten principalment en una benvinguda càlida tant pel nen o nena com per la seva família. És la nostra voluntat que es sentin ben aviat part de l'escola, membres de la comunitat educativa. Si no hi ha una llengua comuna per poder comunicar-nos farem ús del servei de traducció i interpretació el més aviat possible en el cas que cap altre família de l'escola pugui fer d'enllaç. L'ús d'aquest servei ens ha d'apropar a la família tant per resoldre qüestions pràctiques de documentació, horaris, dubtes... com per fer-los saber que estem contents de rebre'ls, que els volem conèixer. L'ús més important d'aquest servei de traducció serà apropar al nen o nena al seu grup classe, poder presentar-se i comunicar-se tant els que acullen com qui és acollit. Aquest moment crea una "màgia" molt especial que és el millor començament per una nova relació, des de la confiança, sense els recels que provoca no entendre a qui tenim al davant, és el millor camí cap a la comprensió i la confiança mútua.

Tan aviat com sigui possible anirà a l'aula d'acollida per tal de començar a expressar i comunicar tot aquest rebombori d'emocions.

Els contes, els dibuixos, escoltar i parlar, riure i plorar, seran part del camí que anirà fent per poder avançar en el seu camí personal.

Tot aquest temps que duri la seva integració, adaptació al nou entorn, que no podem dir del cert quan durarà perquè cada procés és diferent, l'acompanyarem tant com podrem, potser no se li farà fàcil el nou moment, però per damunt de tot procurarem que no es senti sol o sola.

OFERTA

A la nostra escola des de ja fa temps sabem i experimentem com és de necessari acollir totes aquestes emocions. És per aquest motiu que hi ha dues aules d'acollida. Una és la que assegura l'aprenentatge de la llengua i porta de la mà als nous alumnes en la seva arribada a l'escola. L'altra mà d'aquests alumnes i dels de la resta de l'escola la dona l'altra aula. És en aquesta altra aula on s'acullen aquestes emocions, sentiments, pèrdues, dol... però no parlem sols del dol i la pèrdua associats a la immigració sinó a qualsevol de les pèrdues que poden patir els nostres alumnes. Aquest espai el completa el treball que es fa des de la biblioteca d'aula i des del projecte de filosofia 3-18.

"L'ESCOLA ÉS L'AULA D'ACOLLIDA"

L'aula d'acollida al Mestre Morera és l'aula de tots els nens i nenes de l'escola, tant d'aquells que viuen algun patiment i el manifesten ja sigui de manera agressiva o de forma passiva (a qui se'ls hi donarà una atenció més personal), com d'aquells que fan el seu procés personal d'una manera més harmònica. La tasca d'acollir també és responsabilitat de tot el claustre.

1.MATRICULACIÓ

Quan arriba una família nova a l'escola demanant plaça pel seu fill o filla, primer ens assegurem que en el curs que li correspondria anar per edat hi hagi plaça, o bé si ja està escolaritzat en el nostre sistema educatiu què n'hi hagi en el que està cursant.

Un cop tenim la certesa que és possible la matriculació, es fa una petita entrevista amb la família.

Es recull informació bàsica sobre el nen/nena: país d'origen, temps que fa que ha arribat, quant temps ha estat separat de les persones amb qui conviurà ara, si és el cas, si ha estat temps sense

escolaritzar, persones amb qui ha conviscut darrerament i amb qui conviu ara... (model d'entrevista per a alumnes nous) Hi posarem tot el caliu necessari perquè la família vulgui compartir amb nosaltres tots aquells aspectes que ens ajudaran a conèixer i entendre al nen/a. Si el nen o nena també assisteix a aquesta entrevista ens hi adrecem per que ens contesti coses bàsiques com el nom, edat, data de naixement o si està content o té ganes de venir a l'escola o senzillament per "donar-li veu" en aquest moment tan important com és l'arribada a l'escola.

Sovint les famílies estan més preocupades de reunir tota la documentació que cal per formalitzar la matriculació: empadronament, llibre de família o partida de naixement, carnet de vacunació, fotografies... que de la part més pedagògica i d'acollida.

a) Formalització de la matrícula

Tota la part més formal de la matrícula ve donada per la normativa vigent. Amb tot, procurem alleugerir al màxim a les famílies aquest tràmit i que no sigui un impediment per començar l'escola.

S'informa també de pagaments, sortides i colònies més properes, compra de llibres... però som molt flexibles per tal d'afavorir el més aviat possible l'entrada del nou nen o nena a l'aula. De fet, sovint el mateix dia de la matrícula o com a molt l'endemà ja s'incorporen a l'escola.

Si l'infant ha estat escolaritzat en el nostre sistema educatiu es demana a la família l'últim informe escolar.

b) Organització pedagògica de l'acollida

En aquesta primera trobada amb la família s'insisteix molt en el funcionament de l'escola.

En el cas que la matrícula sigui per *educació infantil* hi ha un tríptic que informa sobre el funcionament d'aquesta etapa, els hàbits a treballar, l'organització del treball, les àrees... També del material que cal dur, com la bata, un got, mocadors... Informats de tot això el/la nen/a és acollit per la seva tutora i el nou grup.

Quan la matrícula és per *l'educació primària* hi ha algunes diferències. Si el/la nen/a ja estava escolaritzat en el nostre sistema educatiu s'incorpora al curs que li correspon.

Quan acaba d'arribar del seu país d'origen la situació pot ser diferent. Expliquem a la família que començarà en el curs que li toca per edat. Durant la primera setmana, i com més aviat millor, farem una valoració inicial per veure quin és el seu nivell, principalment a les àrees de llengua i matemàtiques. La llengua d'avaluació serà el castellà si la seva procedència és de llatinoamèrica. En el cas d'altres llengües fem servir els materials penjat al web del LIC. En dos o tres dies decidim a quin curs quedarà adscrit en funció de les seves capacitats, si al que li correspon per edat o si repeteix per tal de poder incorporar-se als nous aprenentatges amb molta més tranquil·litat.

Insistim molt en aquest fet a les famílies per tal que comprenguin que és per afavorir al màxim la integració dels seu/seva fill/a i alleugerir les dificultats que comporta l'aprenentatge d'una nova llengua.

Quan coneixem al/la nen/a també li expliquem que potser, el primer grup al què assisteix, no serà el definitiu. Sovint, en la presentació, són els mateixos companys i companyes els que, amb la seva experiència, acaben d'explicar molt aquesta possibilitat de canvi de curs.

Fins que no s'ha pres aquesta decisió, queda pendent la compra de llibres, informació sobre sortides i colònies, piscina i d'altres coses pròpies de cada curs.

c) Oferta de serveis i recursos a que es pot acollir la família

En aquesta primera trobada amb les famílies s'informa dels diversos serveis que ofereix directament l'escola com el menjador, l'hora d'acollida matinal, activitats extraescolars en el cas de primària... També de les possibilitats de beca en el cas que estiguem dins del termini. L'escola també acostuma a flexibilitzar els pagaments o marcar uns terminis per tal de facilitar al màxim la situació econòmica de les famílies.

D'altra banda, es donen a conèixer altres serveis que ofereix el barri, si es veu necessari, com el centre obert de la parròquia, els serveis socials, centre cívic, escola d'adults, etc.

En definitiva el que es vol és presentar l'escola com una part de la xarxa educativa que hi ha en el barri i que no es limita únicament i exclusiva a l'horari escolar.

2. ACOLLIDA INICIAL

Tal com hem anat constatant, és molt important l'acollida inicial que fem. El primer contacte amb l'escola, amb els nous companys i companyes, amb la mestra, tot, depenent de com sigui afavorirà més o menys la integració. És per això que cal cuidar molt aquests primers contactes.

a) Entrada a l'aula

El primer dia qui el/la rep és la tutora. Si cal, en aquesta primera sessió es modifica l'horari perquè la benvinguda li faci el/la tutor/a amb el grup classe.

Es fa una sessió on tothom es presenta, bàsicament a partir del nom, procedència, temps que fa que està al país i/o a l'escola etc. En aquesta presentació també és bo que a mida que cadascú es presenta, "presenti" algun tret o característica de l'escola o de la classe: festes que celebrem, algun mural penjat a la classe, algun treball fet, cosa interessant que hagi passat o que passarà...

Aquesta sessió és bo fer-la en rotllana, per tal que ens puguem veure i sentir bé. També és aconsellable que sigui el més espontani possible de manera que, si es pot, no es segueixi l'ordre de com estan asseguts. De vegades, però, tant per timidesa com per què tothom vol parlar alhora cal seguir un ordre.

Habitualment vivim unes situacions en que hi ha moltes ganes d'acollir al/la nouvingut/da. Això es nota molt en l'ambient, tothom té ganes de participar, dir la seva i també de conèixer i preguntar. Dependrà molt del caràcter i del moment personal del nen/nena que acaba d'arribar que en aquesta primera sessió ens expliqui moltes o poques coses.

El més habitual és que el/la nouvingut/da sigui d'un altre país així que qui comparteix aquesta condició o procedència amb ell/a s'identifiqui i l'ajudi o col·labori en la presentació si veu que li costa.

Feta aquesta presentació que acostuma a durar una sessió es segueix amb l'horari habitual del dia.

Es procura que d'una manera espontània s'ofereixi algú o alguns a estar pendent d'ell o ella per coses ben pràctiques com el pati, el lavabo, canvi d'aula... però sobretot perquè es senti acompanyat/da.

b) Conèixer l'escola i les persones que hi treballen

Durant el segon o tercer dia es procura que algun company/a del seu grup classe li ensenyi l'escola. És important que conegui tant els espais que utilitzarà com els que no, com per exemple les aules d'educació infantil. També és molt important que a mida que va coneixent els diferents espais de

l'escola també conegui les persones que hi treballen i contribueixen al bon funcionament de l'escola, no únicament els mestres i les mestres, sinó també les cuineres, conserge, administrativa...

Aquesta "visita guiada" per l'escola la farà acompanyada per companys de la classe. És bo que potser ho faci amb algú que porti força temps a l'escola i amb algú més recent. La presentació del nou espai ha d'anar acompanyat de les vivències que aquests companys li poden transmetre. Tot ajuda i contribueix a poder estimar el més aviat possible la nova escola.

Aquesta visita a l'escola també és necessària fer-la a començament de curs amb tots els alumnes que han arribat nous. Llavors es pot organitzar de diferents maneres, segons la quantitat d'alumnes o les diferents circumstàncies que es puguin donar. El que és important és que l'espai que ara serà "casa seva" el coneguin per poder desplaçar-se amb seguretat i sentir-lo com a propi.

c) Entrada a l'aula d'acollida (en els cursos que en tinguem)

És també durant aquests dos o tres primers dies que s'incorporarà a l'aula d'acollida. A l'aula tornarà a passar per l'experiència de presentar-se i també de tornar a sentir les presentacions d'alguns companys de classe o d'altres classes.

En aquesta presentació també descobrirà a través de les experiències dels propis companys i companyes la importància de l'aula, i sobretot que aquest moment tan nou, excitant i potser també desconcertant pel que passa li interessa a algú.

Volem saber moltes coses: d'on ve, com ha anat el viatge, si s'ha pogut acomiadar de la família, l'escola, els amics..., amb qui ha preparat la maleta, si ha pogut dur les seves joguines preferides, què veia des de l'avió, qui l'ha rebut a l'aeroport... tantes coses que potser fins ara ningú li ha preguntat i que són tan necessàries relatar per poder anar confegint la seva història més recent i ajuden a preparar el nou horitzó.

L'ajudarem a descobrir el paper tan important que suposa aquest espai en l'elaboració del dol pel fet d'haver immigrat, principalment, i sobretot a sentir la necessitat de compartir totes aquestes vivències per alleugerir la pena, la tristesa, la pèrdua.

De vegades també és una manera de fer-se conscient del que s'està vivint, perquè tot passa tan de pressa, els nens i les nenes formen part d'un "equipatge" que es trasllada i sovint ho viuen com un remolí d'emocions que els ajudem a organitzar, endreçar, posar-li nom.

En definitiva viuen l'aula com aquest espai d'intimitat, confidencialitat, on poden expressar-se perquè saben que algú els escolta, i és el que més necessiten.

Dependrà del procés personal i l'evolució que facin que l'estada a l'aula sigui més o menys llarga, i per suposat no dependrà del seu nivell d'ús de la llengua catalana.

3. AVALUACIÓ INICIAL

Tal com hem explicat a les famílies durant els primers dies es fa una avaluació inicial per tal de poder decidir, com més aviat millor, a quin curs s'adscriurà definitivament.

a) Avaluació inicial en les àrees instrumentals

L'avaluació es fa principalment de les àrees instrumentals, llengua i matemàtiques. A matemàtiques es valoren els aprenentatges bàsics de numeració i resolució de problemes propis de l'edat així com exercicis de lògica i raonament. A l'àrea de llengua bàsicament es valora la lectura i la comprensió lectora, així com expressió escrita i oral de les vivències més recents.

Per suposat tota aquesta valoració es fa a través d'un diàleg constant amb el nen/nena.

Quan la llengua materna no és el castellà és una mica més difícil realitzar aquesta valoració, però utilitzem les proves LIC penjades a la web. En el cas de la llengua fem servir les lectures amb la seva

corresponent transcripció fonètica que a nosaltres ens orienta sobre la seva capacitat lectora principalment.

Aquesta avaluació inicial es fa sempre que un nen/a arriba a l'escola, encara que vingui d'una altra escola de Catalunya.

Habitualment les proves les passa la persona responsable de l'educació especial.

b) Traspàs de tota l'avaluació a l'equip docent

Un cop recollit el resultat d'aquestes proves es parla per prendre la decisió més adequada. Sovint per agilitzar el procés en parla la mestra d'educació especial amb la tutora de l'aula d'acollida, la tutora del grup classe al que està adscrit l'alumne. Si es veu necessària la repetició també se'n parla amb la nova tutora. Totes aquestes mestres acaben prenen la decisió que es considera més oportuna de manera conjunta.

Només en els casos més conflictius intervenen més persones en aquesta valoració com pot ser l'EAP o qui es vegi convenient de l'equip directiu etc.

De totes les decisions preses s'informarà a l'equip de cicle per tal que estiguin al cas de tots els passos seguits.

c) Decisió d'adscripció al grup classe

Un cop presa la decisió del grup al qual ha d'anar se li fa saber al nen/a. Si s'ha de quedar al mateix grup no hi ha cap problema, però si ha de repetir a vegades es sent una mica insegur tot i que de seguida s'adapta. En cas de canviar de grup cal preveure que caldrà repetir tot el ritual de la presentació en el nou grup i totes les adaptacions que siguin necessàries per garantir la millor entrada i acollida possible.

Tot seguit es comunica a la família en quin grup estarà i es tira endavant la part més formal de compra de llibres, autoritzacions, pagaments, sortides... i tot allò propi d'aquell curs.

4. ORGANITZACIÓ DEL TREBALL

a) Elaboració d'un pla de treball individual

Un cop decidit a quin grup assistirà l'alumne i a quin cicle pertany cal preveure altres actuacions i decisions per tal d'iniciar els seus aprenentatges. Habitualment si l'alumne ve del seu país d'origen està clar que assistirà a l'aula d'acollida tant del treball de llengua com d'elaboració del dol. En el cas que es vegi necessari s'incorporarà a algun grup de reforç de matemàtiques.

Si l'alumne parla alguna llengua diferent al castellà també se li dóna algun material de llengua que pugui treballar autònomament per tal que durant els primers dies a àrees com naturals o socials que no pot entendre tingui el seu propi treball. L'experiència ens diu que no és bo abusar d'aquests materials perquè és positiu que tot i que no entengui gaire estigui atent i escolti allò que es fa, per anar retenint al màxim el nou idioma.

Aquest ritme de treball també dependrà molt del cicle al qual es troba. A cicle inicial degut a que els aprenentatges es fonamenten principalment en la lectoescriptura serà molt més ràpida la integració al treball de l'aula. En el cicle mitjà i superior hi entraran en joc més factors com la dinàmica pròpia de l'àrea, la facilitat i l'interès que mostri, els continguts...

Quan un alumne nouvingut assisteix a l'aula d'educació especial a fer llengua perquè presenta necessitats educatives especials considerables, es valorarà la conveniència de que assisteixi o no a l'aula d'acollida de llengua.

b) Seguiment i avaluació del pla de treball

L'avaluació i seguiment d'aquestes decisions és continuat per tal d'estar molt atents a l'evolució i prendre o adaptar altres decisions per afavorir i facilitar al màxim l'aprenentatge.

Ens preocupa molt, en tot aquest moment del procés, com està, com es sent el/la nen/a, si està trist o content, si se'l veu a gust a l'escola, si es relaciona o acostuma a estar sol, i tota una sèrie d'indicadors que ens marquen la seva adaptació a la seva nova vida.

c) Distribució dels recursos que pot oferir el centre

L'escola davant tanta diversitat, té molta capacitat d'adaptació i també d'imaginació per crear els espais o adaptar-los davant les noves necessitats que van sorgint fruit d'una nova matriculació o evolució. Així per exemple podem crear un grup de llengua d'alumnes de llengua de procedència no romànica o reorganitzar agrupaments del treball de dol davant diverses necessitats que sorgeixin o es desvetllin.

El nostre principal interès és que el/la nen/a sigui feliç a l'escola.

CONCLUSIONS

L'objectiu de l'acollida a la nostra escola el que pretén principalment és que tot aquell/a nen/a que arriba a la nostra escola es senti com més aviat millor part de la comunitat, es sentit un membre més i prou important com per sentir-se recolzat en les seves necessitats afectives pròpies d'aquest moment de canvi. L'escola és la segona casa dels nostres alumnes, és necessari que es sentin acollits, estimats per tal de poder avançar en el seus aprenentatges i per damunt de tot, en el seu procés personal.

Sabem per experiència com els canvis en la vida dels nostres alumnes, la pèrdua d'allò que fins ara era la seva "vida": persones, escola, família, amics, país, costums, menjars, paisatge, casa... és un trasbals, un daltabaix emocional que més tard o més d'hora es manifesta i de les maneres més diverses. En els nens aquestes manifestacions sovint són més "sorolloses", ja que estan immersos en una cultura de gènere que els fa creure que tenen la llicència de no controlar-se, el dret a barallar-se, insultar, donar cops, cridar... En les nenes hi ha un patiment més silenciós però no per això menys dolorós; en uns la manifestació és més immediata i en d'altres triga en arribar però finalment surt per un costat o altre. És per això que cal estar alerta i preparats per acollir totes aquestes expressions de dol, preparar el camí per afavorir l'expressió i alliberar totes les emocions que de vegades costa comprendre. Si afavorim al màxim l'expressió d'aquest moment estem treballant per una bona adaptació i integració a la nova realitat.

I ja per acabar ser conscients que també podem anticipar-nos al dol, i quan sabem que un/a nen/a marxarà de l'escola ja sigui per un canvi de domicili dins la mateixa ciutat, canvi de tutors o per retorn al seu país d'origen preparar la marxa, el retorn, ajudar-lo a preveure, visualitzar els possibles canvis que viurà, les novetats amb les que es pot trobar, que es pugui acomiadar dels seus amics d'ara, que pugui recollir adreces, telèfons per mantenir el contacte si ho desitja... tot això prepara el camí per fer un bon dol i una bona adaptació a la nova situació.

Amb l'experiència recollim que actualitzar l'acolliment contínuu dels infants ens actualitza , alhora, la capacitat d'acceptació i d'escolta activa tant cap a tot l'alumnat com a nosaltres mateixos i amb els nostres iguals, els companys de l'escola.